

Blåklockor.

Pennteckningar ur folklifwet

af

Erik.

I. Trogna barndomsvänner.

II. Sjömannen, hwars brud war trolös.

Sellingsfors,

G. W. Edlunds förlag.

1873.

II 61
Kamrat

Blåklockor.

Uppmärksamhet för folkklifvet

af

Erik.

[Wik, Joak, Erik]

- I. Trogna barnomsvänner.
- II. Sjömannen, hvars brud var trolös.

Gelsingfors,

Gufvudstadsbladets tryckeri, 1873.

G. M. Edlunds förlag.

71

Gunstbenägne läsare!

Tillåt mig att säga dig ett förtroligt ord!

Under mina barnaår var jag omgifven af en skön natur, i hwars blomsterföte jag njöt mina sällaste stunder. Ösynnerhet var det mig kärt att stilla sabbatsmorgnar gå ut i det gröna och bekransa mina lockar med blommor och grönt. Vägen förde mig genom en bördig åker, der en kulle var fullströdd med mina älsklingsblommor, blåsklockorna. Vid kyrkklockans högtidliga klang, hwilken kallade ung och gammal till möte inom templet's helgade murar, såg jag blåsklockorna buga sig för en mild sommarfläkt — de ringde till ottesång i det gröna. Jag gladdes derwid, men jag kände mig dock ofta wemodigt ständ, emedan jag saknade en lekamrat, som kunnat dela mina barnaströjder.

Men tiden ilade förbi och jag stod der snart såsom yngling. Jag hade haft den oskattbara lyckan att i en god folkskola få näring för det tanke- och känslolif, som redan i min spädare ålder halft omedwetet rörde sig på djupet af mitt

hjerter. Men äfwen nu saknade jag någon som kunnat dela min glädje och mina sträfswanden. Jag såg ynglingar, som midt i skönhetens werld jägtade efter falska nöjen, hwilka blekte helsans rofwr på deras kinder och röfwade barnaoskulden ur deras hjertan. Detta smärtade mig djupt och mitt bröst uppfylldes af den lifligaste önskan, att kunna werka något för öppnandet af ungdomens sinne för några högre och ädlare själsnjutningar. — Se der orsaken hwarföre dessa „Blåklockor“ framträda. Mätte de helst i någon ringa mon lyckas åstadkomma åsynstads werkan!

Tecknaren.

Trogna barndomsvänner.

Har du, bästa läsare, någon gång wistats i Ny-ländsta skärgården? Wi antaga, att du gjort det. Då har du wisserligen någon stilla sommarmorgon skyndat dig ut i det fria, för att beundra naturens färging och morgonsolens förgyllande prackt, som utbreddt sitt guldfimmer öfwer grönskande holmar, blänkande watten och snabbt rodde fiskarbåtar. Här och hwar på skären framskymtade en liten täckt mennifoboning, till hälften gömd af mörkgröna granar eller skuggrika lösträd, och wid sidan såg du kanske ett par lyckliga makar, som syblade med ett upphänga strömmingsnät. Derunder tralade de kanske på en munter wisa, från skogen ackompagnerade af tiotals bewingade sångare, som glada qwittrade sina morgonhymner på "grönan qwist." Skön och intagande är en sådan tafsla, då den omgifwes af silfwerklara watten och belyses af en strålande sol.

Fullt så skön är kanske icke den natur, i hwar's sköte wi nu gå att göra bekantskap med de trogna

barndomsvänner, hwilkas enkla kärlekshistoria wi föresatt oß att berätta, ty den holme, hwarpå deras föräldrahem äro belägna, hör till den yttre kanten af skärgården, der kala klippor och mer eller mindre skoglösa skär icke erbjuda några sköna, ehuru imponerande vyer.

I en skogsbacke, nära till en liten källa, som framväller inwid en stor sten, leka tvenne barn, en gosse och en flicka. De äro omkring tio år gamla och "söta ungar" båda två. Friska och röda som tvenne trumpetande kyrkenglar, dansa de så muntert på den mjuka mossmattan, att man kunde taga dem för tvenne elfwor, uppsitigna ur källans klara wåg. Men snart tröttna de wid lek och språng och då sätter flickan sig ned på en tufwa och börjar spegla sitt lilla rostiga anlete i källan. Om en stund kommer gossen med en stor örtaqwast, som han hopbundet af skogens wackra blommor och bjuder den åt flickan.

— Ja, jag skall göra en liten krans deraf och lägga på den der granna gossens hufswud, som jag ser i källan, sade Lowisa och mottog blommorna.

Adolf tittade i källan och ropade:

— Nej, se du, det är ju en flicka, som blickar upp ur wattenet. — Ja, nu wet ja', ja nu wet ja', jublade Adolf och sprang upp, det är min brud

som jag ser i källan. Mamma berättade, att när man om midssommaraftonen ser genom en wigselring ner i en källa, som rinner norrut, så får man se sin brud.

— Ja, det har jag också hört, sade Lowisa förnumstigt och knyckte på nacken, men se, nu har du ju ingen ring och då ser du ingenting, fastän det är Johannafton.

— Jo men, ser du Lowis', det är ju ändå en flicka och hon är så lik dig. Dina kinder, din mund, ditt hår och dina ögon, alldeles som om du själf låge der och tittade på mig. — Kanste . . . kanste . . .

— Tyft, Adolf! der är ju ingenting, sade Lowisa hastigt och slog med en käpp i källan, så att de dallrande bilderna ett tu tre förswunno. — Nu springer jag till stranden och ser när pappa och mamma komma i land, fortfor hon och ilade bort. Men Adolf war ej sen att följa efter och så stodo de snart wid stranden, roande sig med att taga "smörgåsar."

— Swad ger du mig, om jag får tre smörgåsar? frågade Adolf, hållande en flat sten i handen.

— En kyß om påß, svarade Lowisa skälmstt.

— Men se der komma far och mor! fortfor hon och pekade ut mot fjön, der en liten båt sågs komma,

bemannad med en man och en quinna. Dessa woro fiskaren Karl Hällström och hans kära gumma Abolfina.

— Fiskaren Hällströms enda rikedom war hans hydda, hans båt och hans nät. Men i likhet med de flesta andra fiskare i Nyländska färgården hade han en senig arm, ett oförträckt mod och en jernfast ihärdighet. Sin båt rodde han snabbt såsom gumman förde sin skottspole genom wäfwen, och när stormen hwen och wågorna brusade skötte han rodbret med wan och krafifull hand. Men hände det då, att hans strömmingsfötur måste bli ett rof för elementernas wilda raseri, då lade han sin manliga beslutsamhet och ihärdighet som bäst i dagen. Då andra fiskare under dylika omständigheter skyndade att förebygga nöd och brist för den kommande wintern genom att luvendreja bränwin från Estländska sidan och sälunda gjorde sig till lagbrytare, då war hans första tanke: "Herren gaf och Herren tog, wälsignadt ware Herrans namn!" och så skaffade han sig nya nät och började med hoppfullt mod sitt arbete ånyo. Och huru det war, så lyckades han sälunda mota nöden, ehuru den ofta stod på tröskeln till hans torftiga boning; ja, hwad som ännu bättre war, han hoppkrapade med tiden en för hans stånd och wilkor ganska ausenlig förnö-

genhet. Flit och sparsamhet war hans lösen. Witte många följa hans exempel!

Hällströms närmaste granne war Lotsen Anders Wägman. Denne man liknade Hällström i många hänseenden och grannsämjan war dertfore så god man kan önska sig. Gummorna bjödo hwarandra tätt och ofta på en kaffetår och gubbarna rökte och pratade så att det stod herrliga till. Deras barn woro de bästa lekamrater i werlden. Detta syntes isynnerhet wara fallet med Abolf och Lowisa, hwilka wi redan lärt känna. Tidigt började de drömma om kärlekens fröjder och lika tidigt började deras mödrar förespegla sig sjelfwa och hwarandra all den glädje och lycka, som kunde blifwa deras del, om dessa deras kära små engång skulle blifwa ett lyckligt äkta wif. Huru skall det gå? Wi så se.

Nära femton år hafwa flyttat hän. Det är en solig wärdag. De första hwitfippor hafwa slagit ut och wågorna sjunga sina första sånger wid Finsta wikens stränder. En större skonert gungar hän öfwer den böljande wifens klara watten. I fören står en ung, starkt byggd man, som synes wara omkring tjugufem år gammal. Som en halft förstörd Herkulesbild står han der, med den tårskyida blickan fästad på de lekande böljorna. En djup

sorg affspeglar sig i hans manliga drag och en wisf hopplös bitterhet kan läsas i det allt emellanåt dystert flammande ögat. — Han mumlar något, han reder sina ord och ljud och slutligen börjar han sjunga:

Jag mins de flydda åren,
 Jag mins dem som i går,
 Då jag i barndomsåren,
 Med blommor i mitt hår,
 Mig walde glad en blomkrönt tärna,
 Som blef min glädjes sol, min stjerna

Swad stönt jag sedan tänkte,
 Swad godt jag önskade,
 Som mål hon alltid blänkte
 Och kufft mig winkade.
 Jag dansade så glad i hägen
 Framåt som solflen uppå vägen.

På äng, i skog wi lekte
 Så sprittande som lam,
 Och vinden kunden smekte
 Swarhelst wi gingo fram.
 Wi sorglöft njöto glädjens stunder
 I lifwets blomsterfädda lunder.

Wi som ett par öf drömde
 I Hymens fälla band,
 Ett paradis sig gömde
 Uti vår kärleksbrand,
 Och, blomsterkrönta, med hwarandra
 Wi skulle genom lifwet wandra.

Ibland en liten hydda,
 Ibland ett kungligt slott
 Öf troget skulle stydda
 Mot regn och stormar blott —
 Ej annat ondt wi kunde ana
 Som möjligt på vår blomsterbana.

På sjön wi skulle meta
 Och segla hwarje dag,
 I skogen blommor leta
 Af hundra sköna slag
 Och hundra vackra kranfar wira
 Att stugan dermed prydligt sira.

Wi skulle ständigt sprida
 Blott glädje rundtomkring,
 Och trösta dem som lida
 Allt uppå jordens ring.
 Wi skulle hjälpa hjertligt gerna
 Och fader- moderlösa wärna.

O, dröm! hur blef din fägring
 Med all sin ljuswa glans
 En tom, en flyktig hägring,
 Som snart ej mera fanns.
 Hwi fäste du öf wid hwarandra
 Då stilda wägar nu wi wandra?

Den sjungande är ingen annan än Adolf Wägmän. Orsaken till hans sorg och hans färd på skonertens skola wi straxt få höra.

Lowisa Hällström och han hade genom den sjä-larnas onämnbara harmoni, som allt ifrån späda-ste ålder rådt emellan dem, redan tidigt lärt älska hwarandra och att förstå denna kärlek. Wid sju-tion års ålder mottog Lowisa förlofningsringen af sin barndoms- och ungdomsälftare. En skönare kär-lekswår än den som då uppblomstrade i dessa friska naturbarns unga hjertan har wäl ännu al-drig spridit sin glädje i något mennisko bröst. Upp-wuxna wid hafwets barm woro dessa älskande glada och fria som den spelande winden; ingen oren tanke fläckade deras ofkonstlade wäsen, intet tryckande fram-tidsbekymmer bredde sina tunga moln på deras panna eller skymde deras klara blickar. Hellsans ro-sor prunkade oförbleknade på deras kinder och kraft och mod och hopp fyllde deras redliga bröst.

Så förflöto många år. Men, länge war Adam icke i paradiset. Emedan Lowisa war en sager och hjertegod tärna och desutom war owanligt slitig och kunnig i qwinliga slöjder och göromål, töfwade det ej länge förrän friare insunnos sig. Men Lowisa lyhönade ej till deras granna kärlekstal, utan utbe-lade slitigt korg på korg. Dock — huru det war tyckte sig Adolfs slutligen börja förmärka, att hon ej war nog kall mot en af friarene, utan att hen-nes blick föll ljusare och mildare på honom än på

andra. Adolf hade det lilla felet att hysa stora an-lag för swartsjuka och följde derföre sin Lowisa med rigtiga fallblickar. Det är mycket troligt, att detta retade henne så, att hon låtsade wisa sig tillgäng-lik för den glödbande kärlek och de warma böner, som den ifrågawarande friaren slöfjade på henne, ehuru hon likwäl i sjelfwa werket förblef sin barn-domsvän trogen. Men Adolfs kunde ej tåla några "krumbugter och kärlekspjoller" af sin käresta och be-flöt derföre att "fara så långt som wägen räckte", gifwande den trolösa på båten.

Med den skonert, der wi nyss anträffat honom war Adolfs stadd på färd till Wiborg. Han hade fött och erhållit en plats som tullbetjent och det war denna tjänst han for för att mottaga. Långe war han dock ej borta, förrän ett bref anlände från Lowisa, som sjelf kunde skrifwa, så siffradotter hon war. Hon frågade hwarföre han rest bort, utan att hafwa tagit affsed, utan att hafwa sagt ett ord till förklaring o. s. w.

— Tror du ej, skref hon vidare, att jag allt fortfarande är din trogna barndoms- och ungdoms vän? Nej, du kan ju ej twifla på din egen älskade Lowisas uppriktighet, då hon säger, att hon är och förblifwer trogen sin första, sin enda kärlek. I nära femton års tid har jag burit din bild i

mitt hjerta och aldrig lär den kunna plånas berur, om än du skulle swika mig.

Lowisa talade hjertats ofonstlade språk, som ej kunde annat, än göra ett djupt intryck på Adolfs känsliga hjerta. Han beswarade breswet i samma ton och bad om förlåtelse för den orättwisa misstänke, som han utan anledning börjat hysa om henne.

Några wedor hafwa förflutit. Åter göra wi ett besök på en seglande skuta, hwilken plöjer Finnska wakens böljor. Dumbord befinna sig en ung man och en ung wacker qwinna, hwilka synas med obeskriplig fröjd blicka in i hwarandras klara ögon; det är Adolf och Lowisa, nu förenade genom Hymens fälla band. De njuta nu den största glädje, som jorden bär, ty ingen jordisk fröjd är större än den, som en ren och trofast kärlek skänker.

De lefwa allt fortfarande ett lyckligt lif, dessa trogna barndomswänner. Adolf har rastlöst arbetat och sträfswat framåt så att han nu är en wälbestäld tulluppsyningsman och, hwad bättre är, en god husfader. Lowisa är en huld och älskwärd maka och en bristig husmoder. Deras ättenskap är wälsignadt med snälla och friska barn, hwilkas klarblåa ögon nu äro de källor, i hwilka Adolf och Lowisa se sig sjelfwa återspeglade.

Sjömannen, hwars brud war trolös.

För några år sedan inlöpte ett af framlidne kommerserådet Wolffs fartyg i Brandö hamn nära Nikolaistad, efter att hafwa varit på en af sina längsta resor. — Bland de sjömän, som nu ändtligen nått sin länge efterlängtrade hemlands kust war Erik Sand en. Ett muntert glam och skämt hördes från fartyget. Sand syntes glad, men också tankfull och brådskande. Så snart alla göromål woro undanstökade och enhwar hade frihet att begifwa sig hem, för att efter en lång skilsmessa omfamna nära anhöriga och wänner, ilade Sand med snabba steg mot sin hemby.

Det war en behaglig syn att se den starktbyggde sjömannen med bewingade steg ila genom skogen på en liten gångstig, som likt en orm slingrade sig fram mellan träden i många krokar och bugter. Hans röda lyfande sjömanströja astad hjert, men behagligt mot den öppnade swarta klädesrocken, och den runda hatten klädde honom utmärkt wäl. Det syntes wäl, att han wistats under ett warmare luftstreck, ty ansigtet bar denna brunaktiga och mörka färg, som är så utmärkande

för sjömän; men detta ansigte war derigenom endast så mycket manligt skönare och då det på köpet belystes af tvenne lifliga ögon, hvilka glänste liff stjernan, då den blidar fram mellan brustna skvar, antog det en wördnadsbjudande prägel, som uttryckte manlig kraft och oförfäradt mod hos en stark och redlig själ.

Wi lemna nu sjömannen och skynda oss förut till målet för hans längtan och wandring.

I en liten wälmående by icke långt ifrån detta gamla minnesvärda Wasa, der gräset nu frodas på de öde tomterna, låg ett nätt bondhemman på en wacker kulle, som på södra sidan bekransades af en löfrik björklund. Det war nu höst, så att lunden ej mera erbjöd denna djupa och uppskrifande skugga som under sommaren war wanligt, men den hade dock sina behag. Då den rödmålade bondstugan med sina hwhita fönsterlister framskyntade mellan björkarna, påmintes man owillkurligen om det enkla landlifwets trefnad och det företräde man ändå kan skänka den nätta stugan, gömd mellan grönskande träd och omsusad af blomsterdostfyllda windar, framför det majestätiska stenhuset i en qwalmig, af obehagliga dunster uppfylld stad, med sitt bullersamma och föga poetiska lif.

Sedan wi kastat en mönstrand blick omkring

oss på stugan, gårdsplanen, "blomsterlandet under fönstret", björklunden och de alltomkring sig sträckande åkertäpporna, som allt befinnes i det ypperligaste skid, göra wi wårt inträde i den framför oss wärande boningen. De personer som här befinna sig skola wi ha den äran presentera för läsaren, sedan wi först tagit stugans inre i betraktande. — Möblemanget här är wäl icke skinnerligt dyrbart, ty här finnas inga betfäde stolar, soffor, byråer m. m., ej heller äro de af mahognyträ, ebenholtz eller andra dyra träslag, men anordningen af det hela är dock så smalkfull att den tydligen synes vara ett lån ifrån staden. Detta gäller icke så mycket stugan som fastmer "stugukammaren." I den förra har man icke för ordningens och brukets, ja kanske för nödwändighetens skull, kunnat utmönstra de wäggfasta bänkarna, dito sängarna, med den egendomliga "högsängen" (öfwerängen), de grofwa åsarna, hwarpå allt slags snickarwirke, brödspett, filhylla m. m. hwila; men man har dock prydt den och gjort den så treflig som möjligt. På wäggarna, hvilka i motsatt fall säkert erbjöde en föga hugnesam åsyn, äro wackra tapeter anbragta och här och hwar hänger en wisserligen icke konstnärlig men likwäl treflig tafsa och emellan dem koppars-, blets- och stensköck. Skockskapet är af den nyaste fasonen och

är utan allt twiswel wackrare än de gammalmodiga klockskåpen, hvilka woro långa och smala som nutidens fröknar önska wara, sedan det lyckats krinolinwurmens motsländare att affkassa bruket af de himmelswida krinolinerna. — Men wid frågan om tafvor glömde wi nämna en, som onekligen är husets prydnad, ty den återkallar minnet af en bland jordens största hjeltar och redligaste konungar — wi mena "Kung Karl", den 12:te förstås. Tafsan föreställer denna hjeltkonung, då han utan annat wapen än sitt goda swärd bödar Kalle, som i medwettan det af sin tolfmannastyrka reser sig, för att med ett slag af sina wäldiga ramar fälla Kalle till marken. Bänderne plägade ofta skratta sig mätta wid betraktandet af tafsan och så satte man sig wanligen ned för att lyhna till någon gubbes berättelser om Kung Karls många äfventyre, hvilka till en del ända in i våra dagar bibehållit sig i folkets goda minne. Ännu får man ofta höra hans styrka, hans nedlåtenhet och wänliga sinnelag, men framför allt hans aftrining och kärlek för foldaterna, beprisas af det folk, hwars rätta karakter denna konung bättre än någon annan förstod att uppfatta och wärdera.

Som wi blifwit införda i stugufammaren, dit fremmande wanligen inbjudas, hafwa wi tillfälle

att betrakta all den herrlighet som här ter sig för våra blickar. I stället för att i stugan war en stor, öppen spis, som ej just war hwit och wacker, finna wi här en nätt kakelugn, nära intill hvilken en piphylla har fått sin plats. En skäligen wacker byrå, en dito fäng och ett halft dusfin snygga stolar samt ett bord, hwarpå en hwit serviett ligger utbredd, utgöra det hufwudsakliga af möblemanget. En stor spegel på wäggen, ett schatull på byrån, bländande hwita gardiner och några wackra krukweexter komplettera rummets behagliga utseende. Wi weta icke om det är af afund, eller af hwad orsak det må wara, som man i de frän staden längre bort belägna byarna ofta hör det omdöme om vår goda by, att man der är så "fasligt herrsuetad;" men det wisja är att detta omdöme fullkomligt kan tillämpas på den gård der wi nu befinna oss, ty der synes noggsamt, att man härmat "herrskaapsmanér" i allt hwad den yttre anordningen widkommer.

Wi säga icke få i affigt att klandra ordning och snygghet, de må wara ett "stadsmanér" eller rent af "bondmanér"; men något hafwa wi likwäl att säga om lusten att hafwa och wara på "bättre wis." — Men wi spara våra ord härom till ett annat tillfälle. — Nu skola wi enligt löfte

presentera hufets innewånare. Dessa äro för tillfället endast två: mor Anna och dottern af samma namn. Modren synes vara mycket kry och gläd-
tig, men likväl kunna wi försäkra, att hon är ett halft sekel gammal och att hon likom alla andra döbliga wareser haft att kämpa med många stormar och owäder under seglatsen på lifwets stormiga haf. Och den minst farliga och ödesdigra war wißt icke den, då hon som en 22-årig jänta, ännu okunnig om werldens lockande frestelser, falskhet och trolöshet, skänkte sitt ofskyldiga hjerta åt en ung man, hwilken begärligt som biet en tid fråsjade af besjonung för att sedan bortkasta det såsom man bortkastar en wißnad blomma. Anna hade kanske icke undgått att blifwa lika olycklig som sedligt skeppsbrutna wanligen blifwa; men för det första hade hennes kärlek varit en ren och ofskymtad kärlek, för det andra hade hon alldeles oförmodadt blifwit öfvergifwen af sin älskare och för det tredje wißte hon att undan det olyckliga skeppsbrottet rädda aktningen för sig sjelf, sitt eget menskliga och medwetna sedliga wärde — och allt detta gjorde att hon bibehöll mod och godt hopp, hwilka egenstaper följde henne lifwet igenom. Hon gjorde icke som så många af hennes likar göra, hwilka, sedan de engång farit wilse genom en till-

fällig tjocka af förföriska lockelser och en liten passionernas storm, genast förtwisla och slunga dygdens och det rättas kompass öfwer bord, ehuru den nu om någonsin behöfdes, då det först och främst gäller, att återfinna rätta vägen och sedan att fortsätta på densamma till målet, till den hann, der dygd och ofskuld ej mera skola trampas i stoftet, utan för ewigt blomstra. — Så gjorde icke Anna, ty hon betänkte att "eld ej kan släckas med eld" och att hennes fränkta ofskuld engång skulle få en lysande upprättelse. Och hwad kunde det wäl skada henne, att hon i allmänhetens ögon war så olycklig och att hon dömdes så strängt af en werld som är wan att fälla de strängaste domar öfwer sina egna offer? Domaren i hennes eget bröst fälde ju en långt mildare dom och på denna lade hon större wigt än på werldens. Dessutom hade hon nu ett nytt föremål för sin kärlek; hon hade något att arbeta och lefwa för, hwadan det ej tillhörde henne att framsläpa sina dagar i beständig sorg och ångslan, eller i grämlse öfwer werldens förakt. Hennes lilla dotter Anna fordrade nu hennes oafslättna uppmärksamhet och wård och för utkomst och bergning fordrades ett tråget arbete. Detta arbete hade kanske blifwit henne i längden för swårt; men så fogade ödet det

så, att när det såg som mörkast ut blef hon oförmodadt författ i bästa wälstånd. Det hände nemligen att en ganska förmögen bonde, verklig nämndeman till stånd, heder och wärdighet, måste gömma sin kära hustru i kyrkomullen och lagenligt förja henne i sex månader, hwarefter han knöt hymens band med Anna och förde henne i sitt hem. I detta hem war det som hennes dotter Anna uppwerpte. Wid tidpunkten för vår berättelse war Anna redan omkring 28 år. Men nu skola wi ej gå händelserna i förwäg. Derföre återwända wi till sjömannen Erik Sand.

Efter en längre stunds fortsatt wandring anlände Sand till Nybada — så hette det hemman, der wi nyss aflagt wårt besök. — Med blandade känslor nalkades han sin älskade Annas hem — läsaren har wäl gissat att Sand älskade — ty dessa frågor sysselsatte hans tankar: manne Anna mera minnas mig? manne hon swikit sina löften? tänk om hon wore gift? dödd? sju? bortflyttad? Manne hon wara lika ofskylldig, wacker och glad som när hon gråtande låg wid mitt bröst wid vår smärtsamma skilsmessa för elfwa år sedan? — Det for en märkbar rysning genom den goda sjömannen wid tanken på, att Anna kanske på ett eller annat sätt gått förlorad för honom. Med

orolig iswer, men dock fast besluten att modigt möta hwad storm som helst, framtog han sin rödblonniga näsduk, tog hatten af hufwudet och borttorfade den ymniga swetten. Derpå kammade och ordnade han sitt swarta hår, satte hatten på hufwudet och gick med raska steg fram till stugan och inträdde. Mor Anna och dottern woro, som redan blifwit sagdt, ensamma i hemmet. Mor sysslade wid spifeln och dottern satt wid sin spinrock när Sand inträdde. De syntes i första ögonblicket ej igenkänna honom, hwarföre han genast nämnde sitt namn; men härwid blef ung Anna så hwit som snö och mor släppte ett fat som hon höll i handen. Sand hade emellertid, drifwen af en oemotståndlig längtan att genast få sluta sin wän till sitt bröst, tagit ett par steg och skulle just utföra sin föresats, då han gjorde en upptäckt som slog honom med en bestörtning utan namn — Anna hade warit trolös.

En hel werld af illusioner och ljusa framtidsförhoppningar störtade nu inom ett enda ögonblick i ruiner. Erik stod slagen af häpnad, och en känsla genomfor honom som hämmade blodet i dess lopp. Mången skjuter sig för pannan för en mindre olycka. Erik gjorde icke så, utan besegrade stormen och befallde hjertats upprörda haf att wara

stilla; han war härdad i faran och motgången, så att ingenting kunde drifwa honom till förtwislan. Det owäntade slaget war dock så hårdt att tungan för en stund nekade sin tjenst. Hans mörka panna afspeglade likwäl ett ödsligt lugn, ett sådant som en mänklar Novembernatt ligger lägradt öfwer en folktom stad, härjad af eld och swärd. Med en djup suck yttrade han endast: "jafää." — Det låg någonting på engång förebrående, medlidfamt, hopplost och smärtsamt i den röst, med hwilken han utsade detta enkla ord.

Slutligen fattade han Annas hand och yttrade: Jag ser nu, Anna, huru det står till. Ack, jag dåraktige, som i elfwa års tid kunnat tro på en qwinnas ord! Fåfängt har jag nu under denna långa tid förtärt mina krafter, i hopp att en gång få en rik wedergällning i din tro och kärlek. Fåfängt war det jag köpte denna ring i London — härwid wifade han en tjock guldring — och för-gäfwes har jag samlat de några tusen mark som jag ämnade för ett blifwande hem, der min barn-doms- och ungdomswän skulle bereda mig en him-mel på jorden — så tänkte jag, ack, huru dårak-tigt! För mig blomstrar ingen glädjers mera på denna trolösa jord, der falskheten och skrynteriet hyska tro och ofskuld, för att störta den lättrogne,

oerfarne stadaren i förderfwet. Men ingen blir en god sjöman så länge han ej gått igenom några stormar. — Farwäl nu Anna!

En tår glänste i Eriks manliga öga och rösten war darrande af rörelser i själen. Han beredde sig att gå, men Anna fasthöll honom och endast med möda kunde hon framstamma en bön om för-låtelse. — Du får ej lemna mig så der, Erik, sade hon gråtande. Mitt fel är stort, men Gud för-låter ju oss arma syndare, skola wi då ej förlåta hwarandra? Erik, du får ej lemna mig, förrän jag fått din fulla förlåtelse! tillade Anna och fat-tade Eriks båda händer.

— Gerna — swarade Erik — förlåter jag dig Anna, ty jag har lärt för mycket under min bortwaro, för att kunna wara hård och oförfönlig; aldraminst kan jag wara det mot dig min fordna Anna! — Men följ mig nu i din kammare, jag har ännu något att säga dig.

Anna tog en nydel och följde Erik upp i en vindskammare. Här lade han henne många san-ningens ord på hjertat, hwilka framkallade ån-grens bittra tårar ur dessa ögon, som fordom strå-lade af glädje hwarje gång de rittades på Erik. Han talade så warmt och skönt om deras fordna kärlek, deras ungdomsfröjder och förhoppningar, att

man kunnat tro honom vara en wältalare och ide
 en stimpel sjöman, wan wid det föga poetiska språk
 som sjöfolk wanligen talar. Men hwarje ord
 war en pil, som genomborrade den olyckliga Annas
 hjerta, hvars barndoms- och ungdomsfföna dröm-
 bilder wäctes, för att i samma ögonblick störts och
 i fallet påminna, att hoppet om framtida sällhet
 war att hoppas en omöjlighet.

Erik kastade blicken omkring sig i kammaren,
 detta rum, der han tillbragt så många ljuswa stun-
 der tillsammans med Anna. Han warjebles der-
 wid sitt porträtt, det han tog, sägande till Anna,
 att hon hädanefter ej wore wärdig att ega det samma.
 Då fätte Anna näsduken för ögonen, lutade sig
 mot en fäng och började gråta så häftigt som om
 hjertat welat brista. Erik förstod orsaken och hängde
 porträttet på sin plats och sade med rörelse: "Så
 blif då här, du bild af Annas fordna wän och war
 henne ett minne från flydda lyckligare dagar; tolka
 för henne war ungdomskärlek och fröjder; påminn
 henne om de sälla ofskuldens dagar, då dygdens
 blomma ännu stod oförbleknad, då fridens ande hwi-
 skade i hjertat om de paradisiska njutningar som
 en ren kärlek skänker; ja tillhwiiska henne hopp om
 ett lyckligare återseende i en annan werld och säg

henne alltid, att hennes forodne wän Erik aldrig
 skall önska henne annat än godt!

— Gud löne dig för denna tröst! sade Anna
 och steg upp. Hon närmade sig Erik, tryckte
 hans hand och tackade hjertligt och warmt. Men
 ännu en gång bad hon Erik och sade: Döm mig
 ej så strängt, Erik, jag är nog olycklig ändå.
 Och minns mig sådan jag war, då du för elfwa år
 sedan tog farwäl af mig i denna kammare!

— Det skall jag göra, swarade Erik. Som
 en ofskuldens engel will jag minnas dig och jag will
 söka utplåna allt som kan fördunkla din ljusa bild
 i min själ. Men nu, farwäl Anna! Wi återse
 kanske ej hwarandra mera i denna werlden!

Annas hjerta wille brista wid dessa smärtsamma
 affedsord. Hon tryckte handen mot bröstet och
 ropade högljudt. Erik kunde ej uthärda att se
 denna syn, utan skyndade, då intet annat råd fanns,
 emedan de i alla fall skulle stillas, utför trappan
 och gif samma wäg som han kommit.

Då modren hörde Annas rop, skyndade hon
 upp i kammaren. Man kan tänka sig hennes
 smärta, när hon såg dottern lutad mot fängen och
 wridande sig som en orm i elden, marterad af de
 förfärligaste qual. Hon fruktade, att sorgen och
 förtwiflan skulle hafwa farliga följder, såwäl för

hennes förstånd som det foster hon bar under sitt hjerta. Med en moders hela ömhet försökte hon gjuta tröstens balsam i det bedröfwade hjertat, men inga ord syntes wilja förslå. Slutligen blef Anna så utmattad att hon ej mera kunde gråta eller hålla hufwudet uppe. Modren bad henne lägga sig och så gjorde hon äfwen. Hon inslumrade snart, och är sömnen någon gång välbehöflig så war han det nu för den stackars Anna. Modren ansåg det wara ett godt tecken att hon fick sömna, ty sömnen är god för sorgen såwäl som för tröttheten.

Anna war endast 17 år gammal, då hon blef förlofwad med Erik Sand. Hon war en fager tärna, liflig, glad och wänlig, hwadan hon snart tillwunn sig många beundrare. Och emedan modren blifwit gift med en förmögen nämndeman, hwilken ej hade mera än ett enda barn, en dotter, war det högst sannolikt att han skulle låta Anna dela arfwet med denna. Denna omständighet lockade många giftaswurne ynglingar från alla håll till Annas hemby, hwarje gång någon denstillställning gaf skäligen anledning; ty ingen wille naturligtwis låta förstå, att Anna war den magnet som drog honom dit. Det war derföre flere än en som

”spekulerade” på henne, men som hon ännu war så ”barnslig”, friade ingen till henne ”på allwar.” Men huru skamflata blewo ej alla desse spekulanter, då de en wacker dag fingo höra att Erik Sand ”hade wist med Nybäck Anna”, d. w. s. att han friat ”på allwar” och fått hennes jaord. Nyktet härom flög som en löpeld genom byn. Wäl klandrade mången wälwis gumma hennes wal, ty hon kunde ju rasande lätt ”komma på landsvägen”, emedan Erik war ”bara en fattig dräng;” men som han likwäl war ”nykter och beskedlig” hade man ingenting i hufwudsat att anmärka. Erik wille wisa spågunnmorna, att man genom arbete lika säkert kan undgå att komma på landsvägen som genom att lyfta ett stort arf, hwaraf man ej gjort sig förtjent. Det war derföre som han blef sjöman, huru mycket han än afflydde det wanliga sjömanslifwet. Som wi redan hört, hade han wid hemkomsten warit borta i elfwa år. Under denna tid hade han sett och hört mycket, men ännu mera hade han sjelf på lediga stunder forskat och läst. Swad som emellertid tilldrog sig med hans Anna skola wi snart få höra.

”Skönhet och lysfhet, wisdom och rikedom, ungdom och måttlighet, ålderdom och helsea, finnas sällan tillhopa”, säger ett ordspråk. Samningen häraf

blir ofta bekräftad. Betslagligtvis skulle den unga Anna, som wid Eriks afresa war så ren och ofskydlig, äfwen gifwa ett bewis på den sorgliga erfarenhet som gifwit anledning till detta ordspråk. Det har blifwit sagdt, att hon war skön och genom att hon sig uttaga Eriks halfwa månadspenning blef hon äfwen snart jemförelsewis rik. Och ungdom, skönhet och rikedom medföra stora och mångfaldiga frestelser, för hwilka flere än en duka under. Anna war just icke lättfinnig, ehuru hon hade ett lätt sinne; men hon war ganska säfång och wille gern lysa med granna kläder. Ungdomen i hennes hemby hade genom den nära beröringen med staden blifwit rysligt "herrskapsmetad" och derföre weylade modet på kläderna, ishynnerhet slidornas, så ofta det med deras tillgångar war möjligt. Anna, som fått bra med pengar, urartade snåningom till en riktig modedocka. För sin skönhet och sina wackra kläder trodde hon sig wara byns bästa flicka. Med passion njöt hon ungdomslifwets nöjen och förströelser, for från by till by och wille wara firad hwart hon kom. Wäl war det allom bekant, huru hon "tyckte om sig sjelf", men hon war så wacker, att mången yngling, besegrad af skönhetens makt, likwäl uppwaktade henne med sina besök. Likaså wiste enshwar, att hon hade "friaren till sjös", och att det såle-

des ej war ribberligt handbladt, att umgås närmare med henne; men man urfsuldade sig dermed, att det "ingenting gjorde, då hon sjelf war nöjd."

Anna kunde icke, lika litet som hwarje annan trolös flicka eller yngling, undgå ett rättwist tabel. "Högmod går för fall", succade mången fromsinnad gumma wid kaffebordet. "Ja, ni ska' få si att det går på tof för henne", upprepade mången munwig sqwallerhyfter. "Så stort skepp har wäl förr seglat omfull som en wällingsgryta", hänlog mången glad gosse, som i ett muntert sällskap wille wisa sig qwid.

Anna lät dem prata och fortsatte sitt glada lif, hon bara. "De må kalla mig gryta, bara de ej få koka i mig", mente hon med stolt förakt. Hade det warit en släktfri, ofskydlig flicka, utfatt för ett nedrigt förtal, som framkommit med dyslika ord, då hade man kunnat skänka dem ett jublande bifall, så föga poetiska de än woro; men utsagda af Anna, sådan hon nu war, vittnade de om ett sorgligt tillstånd. Detta bekräftades äfwen af det snöpliga slut som hennes stolthet slutligen sig. Ej långt förrän Erik hemkom, belastad med penningar och skänker till sin Anna, hade hon warit twungen att gifwa sig med en fattig dräng, som tjente i hennes hem. Hon kunde ej smidra sig med att hon gjort ett

lyfande parti, eller att hon wunnit något på bytet; ty utom det att hennes man war fattig, hwilket i sig sjelf ej gjorde så mycket till saken, så ansågs han allmänt och war werkligen litet tafatt eller med andra ord: "han hade en kil ur mössan." Han war dock karl för sin hatt och knep den en gång så mycket beprisade "Nyback Luna", hwilken nu wisserligen ej afundades honom, men hwaröfwer han dock war riktigt stolt. Deras ättenskap, som kort efter Erik Sands besök och sista sorgliga affked wälsignades med en liten gosse, är dock så olyckligt som ett så beskaffadt ättenskap kan vara. Luna förjer Erik, — wisserligen mycket för pengarnes skull, emedan hon nu i brist och fattigdom framsläpar lifwet i en usel koja, — men ibland uppyhka hennes barndoms- och första ungdomsminnen och wid sådana tillfällen gijter hon bittra tårar, ångrande sin fåfänga och sin trolöshet mot sin trogne ungdomswän.

Eriks sednare öden känna wi icke; ty straxt efter sitt smärtsamma besök i hemmet gick han åter ombord på ett fartyg och seglade till fremmande länder — troligen för att ej mera återvända.

Slut.

